Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Tariefdifferentiatie Afvalstoffenheffing

Beleidsveld	Financiën
Organisatieonderdeel	Bedrijfsvoerings- en Strategienetwerk
Opsteller	Oya Akyol
Kenmerk	11351182
Vergaderdatum Raad	Volgt
Referendabel	Nee (artikel 3 lid 2 onder e Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De tarifering van de afvalstoffenheffing aan te passen met een nieuwe tariefdifferentiatie op basis van vier tariefklassen voor huishoudens en een ingroeiperiode van twee jaar, waarmee de tarieven worden gebaseerd op het principe ‘de vervuiler betaalt’.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting
Met dit voorstel wordt de raad voorgesteld om een meer gedifferentieerde benadering van de afvalstoffenheffing toe te passen. Deze aanpassing komt voort uit de aangenomen motie "Eerlijkere afvalstoffenheffing", waarin de wens is uitgesproken om de tarieven op een rechtvaardigere wijze vast te stellen.

Het nieuwe systeem zal werken met vier tariefklassen voor huishoudens - één persoon, twee personen, drie personen en vier of meer personen - met een ingroeiperiode van twee jaar. Hierdoor kunnen de kosten beter worden afgestemd op de daadwerkelijke afvalproductie van verschillende huishoudens. Deze meer gedifferentieerde aanpak bevordert een eerlijkere verdeling van de lasten en biedt een passend tarief dat beter aansluit bij de samenstelling van het huishouden.

Met deze voorgestelde wijziging komt de gemeente tegemoet aan de wens van een eerlijker en rechtvaardiger afvalbeheerbeleid, waarbij de afvalstoffenheffing meer in lijn is met de werkelijke kosten en het principe van 'de vervuiler betaalt'. Door het implementeren van dit voorstel dragen we bij aan een duurzame omgang met afval en streven we naar een evenwichtige financiële lastendruk voor alle huishoudens in onze gemeente.

Context
Aanleiding
Jaarlijks wordt, gelijktijdig met de programmabegroting, de verordening afvalstoffenheffing voor het komende kalenderjaar aan de raad voorgelegd. In het kader van het huidige raadsvoorstel is er aanleiding om de tarifering van de afvalstoffenheffing aan te passen.

Juridische context
De bevoegdheid om belastingverordeningen vast te stellen ligt bij de gemeenteraad en is verankerd in artikel 216 van de Gemeentewet. Daarnaast is artikel 15.33 van de Wet milieubeheer de wettelijke basis voor de verordening afvalstoffenheffing.

Op basis van deze juridische kaders wordt het raadsvoorstel ingediend om de tarifering van de afvalstoffenheffing te wijzigen en aan te passen.

Beslistermijn
Voor inwerkingtreding van de verordening afvalstoffenheffing per 1 januari 2024 inclusief het doorvoeren en uitvoeren van de wijzigingen van tariefklassen is besluitvorming door de gemeenteraad uiterlijk 31 september 2023 nodig.

Beoogd effect
Met deze voorgestelde wijziging beogen we een verfijnder en beter afgestemd systeem te creëren, dat rekening houdt met de diverse samenstellingen van huishoudens.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
- Zie aangenomen Motie 21/M360 “Eerlijkere afvalstoffenheffing” en raadsbrief Eerlijkere afvalstoffenheffing voor verdere uitwerking.

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico’s

Beslispunt	
1	De tarifering van de afvalstoffenheffing aan te passen met een nieuwe tariefdifferentiatie op basis van vier tariefklassen voor huishoudens en een ingroeiperiode van twee jaar, waarmee de tarieven worden gebaseerd op het principe van de vervuiler betaalt.
Argumenten	

1.1	Dit zorgt voor een eerlijke en rechtvaardige verdeling van de kosten in lijn met de aangenomen motie.
	In de huidige situatie hanteert de gemeente Utrecht twee tariefklassen voor afvalstoffenheffing: één voor eenpersoonshuishoudens en één voor huishoudens bestaande uit twee of meer personen. Vanaf 2024 wordt er voorgesteld om een meer gedifferentieerde tarifering te hanteren, waarbij vier tariefklassen worden geïntroduceerd voor huishoudens: één persoon, twee personen, drie personen en vier of meer personen. Deze overgang zal geleidelijk verlopen gedurende een periode van twee jaar. Deze veranderingen vinden plaats naar aanleiding van de aangenomen motie 21/M360, die streeft naar een eerlijkere afvalstoffenheffing. Hier zijn de belangrijkste redenen waarom deze aanpassingen nodig zijn: 1. De huidige situatie in Utrecht, waarin eenpersoonshuishoudens naar verhouding veel meer betalen dan meerpersoonshuishoudens, wordt als onrechtvaardig ervaren. 2. Dit verschil in tarieven tussen eenpersoonshuishoudens en meerpersoonshuishoudens is nergens anders in de regio zo nadelig voor eenpersoonshuishoudens, zoals blijkt uit onderzoek van het COELO en het AD. 3. Het huidige tariefsysteem voldoet niet aan het principe van "de vervuiler betaalt", omdat grotere huishoudens over het algemeen meer afval produceren (met enkele uitzonderingen). 4. Door een meer gedifferentieerd stelsel in te voeren met meerdere categorieën huishoudens, kunnen we recht doen aan de principes van rechtvaardigheid en evenredigheid. Belangrijk om op te merken is dat deze wijziging budgetneutraal wordt doorgevoerd. Dit betekent dat de totale opbrengsten van de afvalstoffenheffing gelijk zullen blijven. Hoewel er meer tariefklassen worden geïntroduceerd, zal dit niet leiden tot een tariefsverhoging voor de inwoners van Utrecht. Het is een verschuiving van tarieven tussen de verschillende categorieën huishoudens, zodat de totale kosten voor de gemeente niet zullen toenemen. Met deze voorgestelde aanpassingen streven we ernaar om een eerlijker en rechtvaardiger afvalstoffenheffingssysteem te creëren dat beter aansluit bij de werkelijke kosten en de mate van afvalproductie binnen verschillende huishoudens. Dit gebeurt zonder dat het de inwoners financieel belast met hogere tarieven, maar eerder door een herverdeling van de kosten tussen de tariefklassen.

Financiën

Het uitbreiden van het aantal tariefklassen en het aanpassen van de tarieven zal leiden tot een herverdeling van de lastendruk tussen huishoudens. We streven ernaar om de financiële gevolgen voor grotere huishoudens beheersbaar te houden. Daarom stellen we voor om een geleidelijke overgangsperiode van twee jaar te hanteren. Bovendien is het belangrijk om te benadrukken dat deze aanpassing budgetneutraal is, wat betekent dat er geen verhoging van de totale tarieven plaatsvindt. In de raadsbrief "Eerlijkere afvalstoffenheffing" hebben we een voorbeeldberekening opgenomen voor het tarief van 2024, waarbij we de gezinsgrootte hebben gebaseerd op de peildatum van 1 januari 2023. Houd er rekening mee dat deze berekening nog geen rekening houdt met de inflatieverhoging en de actuele verhouding van gezinsgrootte voor 2024. Deze aspecten zullen worden meegenomen in het voorstel voor aanpassing van de verordening afvalstoffenheffing 2024 dat aan u wordt voorgelegd.

1 e jaar			
Omvang huishouden	**Nieuwe tarief 2024**	**Verschil t.o.v. huidige tarief €**	
1	€ 269,84	€ 22	Voordeel
2	€ 335,83	€ 15	Voordeel
3	€ 401,82	- € 18	Nadeel
4 en meer	€ 489,35	- € 62	Nadeel

Vervolg
Het college zal gelijktijdig met de programmabegroting 2024 een voorstel indienen voor de aanpassing van de verordening Afvalstoffenheffing 2024. Zodra de raad de definitieve verordening Afvalstoffenheffing 2024 heeft vastgesteld, zal deze officieel gepubliceerd worden op overheid.nl. Het nieuwe tarief zal vervolgens vanaf 1 januari 2024 in rekening worden gebracht.

Participatie
Er heeft geen participatie plaatsgevonden over dit voorstel.

Communicatie
De nieuwe tarieven worden naast publicatie op overheid.nl gemeld op de website van de Belastingsamenwerking.

(Niet)Referendabel
Dit raadsvoorstel is niet-referendabel omdat het een raadsvoorstel betreft over de vaststelling van gemeentelijke tarieven en belastingen (artikel 3 lid 2 onder e Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlagen
Bijlage besluitvorming:
-

Bijlagen informatief:
-